

حسابداری بهای تمام شده (۱)

منطبق با سرفصلهای حسابداری بهای تمام شده،
مصوب جلسه ۱۳۳ مورخ ۱۳۸۸/۲/۲۰ شورای
برنامه ریزی آموزشی و درسی علم - کاربردی
برای دوره های کاردانی ناپيوسته حسابداری
باگرايشهاي زیر:

- (۱) - مالی (۲) - صنعتی،
- (۳) - مالیاتی (۴) - دولتی،
- (۵) حسابرسي (۶) - خدمات عمومی

به روشن پودمانی

تألیف: دکتر احمد هومن

مدرس دانشگاه جامع علمی - کاربردی تهران

(ID : 006724)

خرداد سال ۱۳۹۰

سروشنامه	: هومن، احمد، ۱۳۱۲-
عنوان و نام پدیدآور	: حسابداری بهای تمام شده (۱) منطبق با سرفصلهای حسابداری تمام شده، مصوب جلسه ۱۳۳ مورخ ۱۳۸۸/۲/۲۰ ... / تألیف احمد هومن.
مشخصات نشر	: تهران: مؤسسه کتاب مهربان نشر، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری	: ۴۷۸ص: جدول.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۵۸۲۳-۳۲-۵
موضوع	: حسابداری قیمت تمام شده.
رده بندی کنگره	: HF۵۶۸۶/۹: ۸۶۷۰ ۱۳۹۰
رده بندی دیویی	: ۶۵۷/۴۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۴۴۲۲۰۰

عنوان: حسابداری بهای تمام شده

مؤلف: دکتر احمد هومن

ناشر: مؤسسه کتاب مهربان نشر

حروفچینی: آقای رضایی

چاپ: اول پاییز ۱۳۹۰

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۸۲۳-۳۲-۵

Email: Mehraban_book@yahoo.com

www.MehrabanPub.com

«کلیه حقوق چاپ و نشر محفوظ و متعلق به ناشر است»

نشانی: تهران، خ انقلاب، خ ۱۲ فروردین، خ لبافی نژاد، پلاک ۱۸۹

تلفن: ۶۶۹۷۳۱۷۵-۶ فکس: ۶۶۴۸۳۱۴۵

این اثر، مشمول قانون حمایت مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است. هر کسی تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مؤلف (ناشر) نشر یا پخش و عرضه کند، مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

سرفصل آموزشی و رئوس مطالب مصوب جلسه ۱۳۳ - ۱۳۸۸/۲/۲۰ شورای
برنامه‌ریزی آموزشی و درسی دانشگاه جامع علمی - کاربردی

مفاهیم اساسی حسابداری صنعتی و طبقه بندی هزینه‌ها،
هزینه یابی و کنترل سربار ساخت،
روش‌های ثبت و ارزشیابی موجودی کالا،
حسابداری مواد و دستمزد،
سیستم هزینه یابی سفارش کار،
سیستم هزینه یابی مرحله‌ای مقدماتی،
سیستم هزینه یابی مرحله‌ای پیشرفته،
ضایعات، واحدهای معیوب و ضایعات اولیه،
هزینه یابی محصولات مشترک و فرعی،
مباحث عملی: اجرای یک پروژه حسابداری صنعتی بصورت دستی و کامپیوتری،
بیان استانداردهای حسابداری ملی کشور مرتبط با مباحث این درس،

درباره مؤلف

تحصیلات

گواهینامه عالی حسابداری از دانشگاه تهران، رتبه اول،
لیسانس مدیریت بازرگانی از دانشگاه تهران، رتبه اول و اخذ نخستین مدال درجه یک،
فوق لیسانس مدیریت بازرگانی از دانشگاه تهران، رتبه اول و اخذ دومین مدال درجه یک،
دکترای تخصصی حسابداری و مدیریت مالی از دانشگاه علوم و تحقیقات تهران، موضوع پایان نامه
Ph.D: «نقش اطلاعات حسابداری مدیریت در بهبود مستمر عملیات» با درجه عالی،

تجارب آموزشی

مدرس مدرسه عالی بازرگانی ۵۷ - ۱۳۵۵،
عضو علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب از ۱۳۶۸،
مدرس مدعو در واحدهای مختلف دانشگاهی شامل: دانشگاه علوم و تحقیقات تهران، آموزشکده
عالی شهید شمس پور، سازمان مدیریت صنعتی تهران، مرکز آموزش پتروشیمی تهران، دانشگاه
جامع علمی کاربردی تهران از ۱۳۸۳، دانشگاه شریعتی،

تجارب اجرایی مربوط

مجری پروژه تبدیل سیستم دفترداری ساده حسابداری دولتی به دو طرفه در اداره کل امور مالی
وزارت آموزش و پرورش در سالهای ۴۶ - ۱۳۴۵،
ایجاد سیستم حسابداری وزارت علوم و آموزش عالی در نخستین سال تأسیس ۱۳۴۶،
عضو هیأت مدیره بانک سپه سالهای ۶۰ - ۱۳۵۹
حسابرس داخلی شرکت تولیدی صنعتی تهران، ۱۳۷۲

۱۹	طبقه بندی هزینه‌ها بر مبنای عملکرد
۲۰	روش تفکیکی
۲۰	تعریف مواد، مواد مستقیم، مواد نامستقیم
۲۰	روش‌های طبقه بندی ترکیبی هزینه‌های تولیدی
۲۱	هزینه اولیه
۲۱	هزینه تبدیل
۲۱	هزینه تولید
۲۲	روش‌های چهارگانه ترکیب هزینه‌های تولیدی
۲۳	بهای تمام شده کالای ساخته شده
۲۳	بهای تمام شده کالای آماده فروش
۲۴	بهای تمام شده کالای فروش رفته
۲۵	طبقه بندی سازمانی هزینه‌های تولیدی
۲۵	طبقه بندی عملیاتی هزینه‌ها
۲۶	طبقه بندی ظرفیتی هزینه‌های تولیدی
۲۶	هزینه ثابت، هزینه متغیر
۲۷	هزینه مختلط
۲۵	میانگین هزینه متغیر، هزینه ثابت، هزینه کل
۳۲	پرسش‌های فصل دوم
۳۳	تمرین‌های فصل دوم
۳۴	مسئله‌های فصل دوم

۳۵	فصل سوم - سیستم‌های سنتی هزینه یابی
۳۵	سیستم هزینه یابی ادواری
۳۵	ویژگیهای اساسی سیستم هزینه یابی ادواری
۳۶	نمودار گردش هزینه‌ها در سیستم ادواری
۳۸	ثبت نتایج عملکرد در سیستم ادواری
۳۹	اصلاح موجودی مواد در پایان دوره در سیستم ادواری
۳۹	اصلاح موجودی کار در جریان در پایان دوره
۳۹	اصلاح موجودی کالا در پایان دوره
۳۹	بستن حسابهای موقتی در پایان دوره
۴۰	انتقال از دفتر روزنامه به دفتر کل
۴۱	گزارش بهای تمام شده کالای ساخته شده

فهرست مندرجات

۱۳	فصل اول - مفاهیم اساسی بهای تمام شده
۱۳	تعریف عمومی حسابداری
۱۳	حسابداری بهای تمام شده
۱۳	هدف حسابداری بهای تمام شده
۱۳	ویژگی‌های حسابداری بهای تمام شده
۱۳	تعریف کلی هزینه در حسابداری
۱۳	هزینه هدف، هدف هزینه
۱۳	هزینه در حسابداری مالی
۱۴	هزینه در حسابداری بهای تمام شده
۱۴	هزینه در حسابداری مدیریت
۱۴	تعریف خرج، انواع خرج
۱۴	خرج درآمدی، خرج سرمایه‌ای
۱۴	انباشت هزینه، تخصیص هزینه
۱۴	هزینه واقعی، هزینه استاندارد
۱۵	هزینه برآوردی، هزینه تخمینی
۱۵	کارایی، اثر بخشی، بهره‌وری
۱۵	جریمه، خسارت
۱۶	پرسش‌های فصل اول
۱۷	تمرین‌های فصل اول
۱۸	مسئله‌های فصل اول
۱۹	فصل دوم - طبقه‌بندی هزینه‌ها
۱۹	هدف طبقه‌بندی هزینه‌ها
۱۹	انواع طبقه‌بندی هزینه‌ها
۱۹	روش‌های طبقه‌بندی هزینه‌ها
۱۹	طبقه‌بندی هزینه‌ها بر مبنای هدف
۱۹	طبقه‌بندی هزینه‌ها بر مبنای عملکرد

۶۳	سازو کار سفارش خرید مواد
۶۳	گشایش اعتبار بانکی به روش های FOB, C&F و CIF
۶۵	روش های ارزشیابی مواد در سیستم هزینه یابی ادواری
۶۶	ارزشیابی موجودی مواد به روش میانگین موزون
۶۶	ارزشیابی موجودی مواد به روش های فاینو، لایفو
۶۷	ارزشیابی موجودی مواد به روش LCM
۶۸	ارزشیابی موجودی مواد به روش شناسایی ویژه
۶۹	ارزشیابی موجودی مواد در سیستم هزینه یابی دائمی
۷۳	روش های محاسبه و ثبت کرایه حمل مواد به داخل
۷۴	هزینه یابی و ثبت ضایعات مواد در انبار
۷۵	مواد نایاب
۷۶	پرسش های فصل چهارم
۷۷	تمرین های فصل چهارم
۷۹	مسئله های فصل چهارم
۸۱	فصل پنجم - حسابداری کار (حقوق و مزد)
۸۱	کار، کارمستقیم، کار ناهمستقیم
۸۱	زمان پرداخت مزد و حقوق
۸۱	حق سعی، مزد، حقوق
۸۱	روز مزدی، ساعت مزدی، کارمزدی
۸۱	مزد نیمه وقت
۸۲	روزکاری، اضافه کاری
۸۲	شب کاری، نوبت کاری
۸۲	جمعه کاری، کار مختلط زمانی
۸۳	مربخصی استحقاقی سالانه، ذخیره مربخصی سالانه
۸۳	مدت قانونی کار هفتگی
۸۴	سازو کار حسابداری حقوق و مزد
۸۵	لیست حقوق و مزد
۹۲	ثبت لیست حقوق و مزد

۴۲	گزارش بهای تمام شده کالای فروش رفته
۴۲	گزارش سود / زیان
۴۳	سیستم هزینه یابی دائمی
۴۳	سیستم هزینه یابی دائمی متمرکز
۴۳	سیستم هزینه یابی دائمی نامتمرکز
۴۴	ویژگی های سیستم هزینه یابی دائمی متمرکز
۴۴	حساب های اساسی تولید در سیستم هزینه یابی دائمی متمرکز
۴۵	نمودار گردش هزینه ها در سیستم هزینه یابی دائمی متمرکز
۴۹	گردش نتایج عملکرد در سیستم هزینه یابی دائمی نامتمرکز
۵۲	پرسش های فصل سوم
۵۳	تمرین های فصل سوم
۵۴	مسئله های فصل سوم
۵۵	فصل چهارم - هزینه یابی و کنترل مواد
۵۵	تعریف مواد
۵۵	اهمیت مواد
۵۵	سازوکار حسابداری مواد
۵۵	خرید اقتصادی مواد
۵۶	هزینه سالانه سفارش خرید مواد
۵۶	هزینه نگهداری سفارش خرید مواد
۵۶	پیش فرض های اساسی خرید اقتصادی مواد
۵۶	معادله اساسی خرید اقتصادی مواد
۵۸	دفعات خرید اقتصادی مواد در سال
۵۸	روش های کنترل موجودی مواد
۵۹	نقطه تجدید سفارش در شرایط عادی
۶۰	نقطه تجدید سفارش در شرایط ناعادی
۶۱	نقطه خطر موجودی مواد
۶۱	محاسبه ذخیره احتیاطی (حداقل موجودی)
۶۲	محاسبه حداکثر موجودی مواد
۶۲	محاسبه میانگین موجودی مواد

۱۰۵	مبانی تسهیم ثانویه سربار ساخت
۱۰۶	روش‌های تسهیم ثانویه سربار ساخت
۱۰۷	تسهیم ثانویه به روش مستقیم
۱۰۸	تسهیم ثانویه به روش یک طرفه
۱۱۱	تسهیم ثانویه به روش دوطرفه (ریاضی، جبری)
۱۱۴	پرسش‌های فصل ششم
۱۱۵	تمرین‌های فصل ششم
۱۱۶	مسئله‌های فصل ششم
۱۱۹	فصل هفتم - هزینه‌یابی سفارش کار
۱۱۹	تعاریف و مفاهیم اساسی هزینه‌یابی سفارش
۱۱۹	هزینه‌یابی سفارش
۱۱۹	کارت کار
۱۱۹	بلیت کار
۱۱۹	حساب کنترل کار در جریان سفارش‌ها
۱۱۹	کارت سفارش
۱۱۹	مصادیق هزینه‌یابی سفارش
۱۲۰	ویژگی‌های هزینه‌یابی سفارش
۱۲۰	حسابداری سفارش
۱۲۰	هزینه‌یابی سازه‌های سفارش
۱۲۲	هزینه‌یابی سربار ساخت
۱۲۳	ساختار اساسی کارت سفارش
۱۲۹	هزینه‌یابی ضایعات کالا در سیستم سفارش
۱۳۳	هزینه‌های رفع نقص آحاد معیوب
۱۳۳	انتقال سفارش تکمیل شده به انبار
۱۳۳	گردش هزینه در حساب‌های دفتر کل
۱۳۵	پرسش‌های فصل هفتم
۱۳۶	تمرین‌های فصل هفتم
۱۳۷	مسئله‌های فصل هفتم

۹۲	تخصیص هزینه حقوق و مزد به تولید
۹۳	پرسش‌های فصل پنجم
۹۴	تمرین‌های فصل پنجم
۹۵	مسئله‌های فصل پنجم
۹۷	فصل ششم - هزینه یابی و کنترل سربار ساخت
۹۷	تعاریف و مفاهیم اساسی سربار ساخت
۹۷	تعریف سربار ساخت
۹۷	ویژگی‌های هزینه سربار ساخت
۹۷	تعریف ظرفیت کارخانه
۹۷	انواع ظرفیت
۹۸	ظرفیت اسمی
۹۸	ظرفیت عملی واقعی
۹۸	ظرفیت عادی
۹۸	ظرفیت مستطهره واقعی (ظرفیت بودجه شده)
۹۸	هزینه ثابت، ویژگی‌های هزینه ثابت
۹۸	هزینه متغیر، ویژگی‌های هزینه متغیر
۹۹	هزینه واقعی سربار ساخت
۹۹	هزینه سربار جذبی
۹۹	کسر یا اضافه جذب سربار ساخت
۹۹	یکه‌های سنجش ظرفیت کارخانه
۱۰۰	سازوکار محاسبه نرخ جذب سربار
۱۰۱	معادله بودجه سربار ساخت
۱۰۱	نرخ کلی سربار، نرخ‌های دایره‌ای سربار
۱۰۲	مدل محاسبه کسر یا اضافه جذب سربار
۱۰۳	انحراف سنجی سربار ساخت به روش دو انحرافی
۱۰۳	انحراف سربار بودجه انعطافی، انحراف سربار ظرفیت
۱۰۳	مدل محاسبه سربار مجاز
۱۰۵	خالص انحراف‌های سربار

فصل دهم - سازوکار هزینه‌یابی مرحله‌ای به‌روش فایفو (پیشرفته)	۱۹۱
حالت اول - هزینه‌یابی نخستین دایره تولیدی (بدون ضایعات)	۱۹۳
حالت دوم - هزینه‌یابی دومین دایره تولیدی (بدون ضایعات)	۱۹۷
حالت سوم - هزینه‌یابی نخستین دایره تولیدی (ضایعات نادیده گرفته می‌شود)	۲۰۲
حالت چهارم - هزینه‌یابی دومین دایره تولیدی (ضایعات نادیده گرفته می‌شود)	۲۰۶
حالت پنجم - هزینه‌یابی نخستین دایره تولیدی (ضایعات نرخ جذب سربار ندارد)	۲۱۱
حالت ششم - هزینه‌یابی دومین دایره تولیدی (ضایعات نرخ جذب سربار ندارد)	۲۱۵
حالت هفتم - هزینه‌یابی نخستین دایره تولیدی (ضایعات نرخ جذب سربار دارد)	۲۲۱
حالت هشتم - هزینه‌یابی دومین دایره تولیدی (ضایعات نرخ جذب سربار دارد)	۲۲۵
پرسش‌های فصل یازدهم	۲۲۹
تمرین‌های فصل یازدهم	۲۳۱
مسئله‌های فصل یازدهم	۲۳۲
فصل یازدهم - مبانی هزینه‌یابی محصولات مشترک	۲۳۵
تعاریف و مفاهیم اساسی	۲۳۵
روش‌های تخصیص هزینه مشترک به محصولات مشترک	۲۳۸
روش تسهیم به نسبت ساده در نقطه تفکیک	۲۳۸
روش تسهیم به نسبت موزون در نقطه تفکیک	۲۴۰
روش قیمت واقعی فروش (قیمت بازار) در نقطه تفکیک	۲۴۱
روش قیمت تخمینی فروش در نقطه تفکیک	۲۴۴
روش نسبت ثابت بهای تمام شده به فروش	۲۴۸
روش نسبت ثابت سود ناخالص به فروش	۲۵۴
پرسش‌های فصل یازدهم	۲۵۸
تمرین‌های فصل یازدهم	۲۵۹
مسئله‌های فصل یازدهم	۲۶۱
استانداردهای ملی درباره بهای تمام شده	۲۶۵
پروژه حسابداری بهای تمام شده (مقدماتی)	۲۷۰
فهرست منابع	۲۷۳

فصل هشتم - مبانی هزینه یابی مرحله‌ای	۱۳۹
تعاریف و مفاهیم اساسی	۱۳۹
ویژگی‌های تولید مرحله‌ای	۱۳۹
مصادیق تولید مرحله‌ای	۱۳۹
معادل سازی	۱۳۹
واحد معادل، هزینه واحد معادل	۱۴۰
ویژگی‌های اساسی هزینه یابی مرحله‌ای	۱۴۰
سازماندهی تولید مرحله‌ای	۱۴۱
معادله‌های اساسی در هزینه یابی مرحله‌ای	۱۴۳
معادل سازی در نخستین دایره تولید به روش میانگین موزون	۱۴۴
معادل سازی در نخستین دایره تولیدی به روش فایفو	۱۴۵
معادل سازی در دومین دایره تولیدی به روش میانگین موزون	۱۴۷
معادل سازی در دومین دایره تولیدی به روش فایفو	۱۴۸
پرسش‌های فصل هشتم	۱۵۱
تمرین‌های فصل هشتم	۱۵۲
مسئله‌های فصل هشتم	۱۵۴
فصل نهم - هزینه یابی مرحله‌ای به روش WA در صنایع موت سازی (بیشرفته)	۱۵۵
حالت اول - هزینه یابی نخستین دایره تولیدی (بدون ضایعات)	۱۵۶
حالت دوم - هزینه یابی دومین دایره تولیدی (بدون ضایعات)	۱۶۰
حالت سوم - هزینه یابی نخستین دایره تولیدی (ضایعات نادیده گرفته می‌شود)	۱۶۳
حالت چهارم - هزینه یابی دومین دایره تولیدی (ضایعات نادیده گرفته می‌شود)	۱۶۷
حالت پنجم - هزینه یابی نخستین دایره تولیدی (ضایعات نرخ جذب سربار ندارد)	۱۷۱
حالت ششم - هزینه یابی دومین دایره تولیدی (ضایعات نرخ جذب سربار ندارد)	۱۷۴
حالت هفتم - هزینه یابی نخستین دایره تولیدی (ضایعات نرخ جذب سربار دارد)	۱۷۹
حالت هشتم - هزینه یابی دومین دایره تولیدی (ضایعات نرخ جذب سربار دارد)	۱۸۲
پرسش‌های فصل نهم	۱۸۷
تمرین‌های فصل نهم	۱۸۸
مسئله‌های فصل نهم	۱۸۹